

Archaické období řeckých dějin

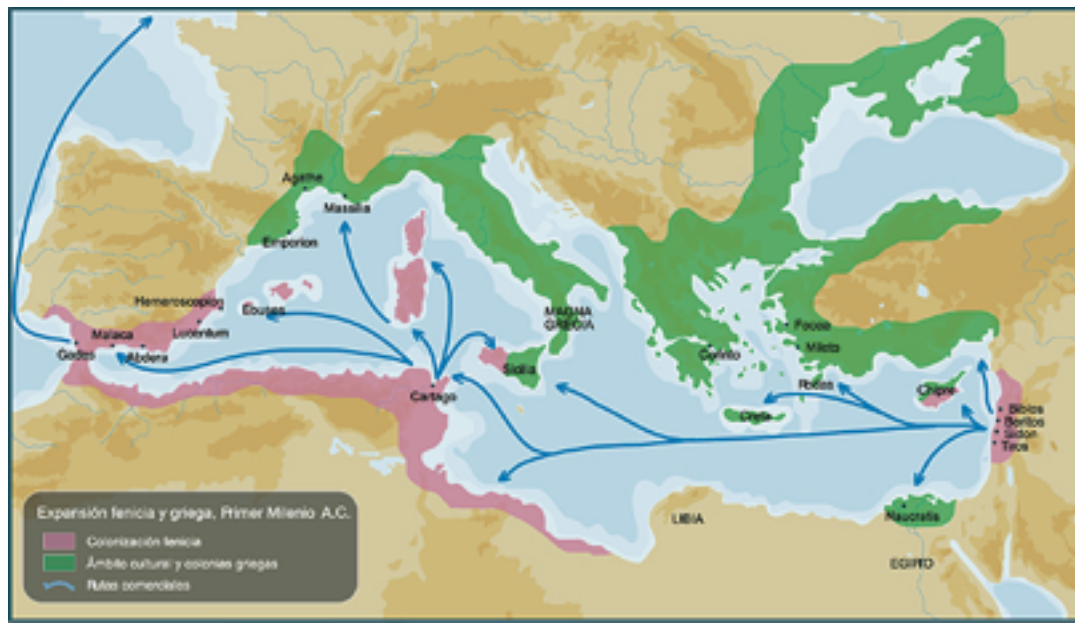

Archaické období (800 - 500 př. K.)

- **POLIS** (obec, městský stát, 50 - 100 km²)
- největší SPARTA (10 000 km²).
- Život v polis: **plnoprávní** x **neplnoprávní** občané
Kdo byl neplnoprávným občanem?
- Různé typy státního zřízení (oligarchie, aristokracie, demokracie, tyranida)
Vysvětli princip jednotlivých typů vlád

- S příchodem Dóřů do oblasti, kde žili Achájové, došlo k přelidnění
- Řecko – hornatá země → omezené území s dobrou zemědělskou půdou → nutnost hledat prostor jinde
- Řekové měli výborné geografické znalosti (proč?) → zakládání KOLONIÍ s příhodnými zemědělskými podmínkami
- Místní obyvatelstvo si podmanili a časem se asimilovali (?)
- Kolonizaci organizovaly bohaté POLEIS, která byla pro nově vzniklou osadu METROPOLÍ (jaký význam má slovo v češtině dnes?).
- Kolonie a jeho metropole byly spojenci a fungovaly mezi nimi čilé obchodní vztahy.
- Vypište si několik řeckých kolonií

Řecká kolonizace

Sparta

- **Dórové** (plnohodnotní občané) si podmanili původní obyvatelé Acháje a postupně i okolní dórské kmeny
- Na **1. místě vojenství** - uplatňovali drsný výchovný systém, založený na vojenském výcviku, fyzickém cvičení. Nejdůležitějšími hodnotami byla fyzická síla a krása → **spartská výchova**.
- Spartané nepracovali, pouze válčili. Práci pokládali za podřadnou, nečestnou.
- Pracovali podmanění, původní obyvatelé (Achájové) a jiné dórské kmeny. Ti se živili jako zemědělci, řemeslníci nebo obchodníci - byli neplnoprávní (**co to znamená?**)
- Více např. [zde](#)

Heilóti

- „Otroci“ pravděpodobně z podrobeného původního obyvatelstva (**jaký to byl kmen?**). Oproti klasickým otrokům však heilóti směli zakládat rodiny a vytvářet vlastní osady.
- Spolu s půdou přidělování Spartánům - majetkem státu. Bylo jich **mnohonásobně (cca 5 - 7x více)**, než Spartánů → neustálé ohrožení, strach z povstání, ke kterým často docházelo → preventivní vojenské výpravy spartských vojáků (především mladých) proti otrockým vesnicím, které měly zabít nejnebezpečnější - vojensky nejzdatnější - heilóty.
- **Proč se Spartané vyhýbali bojům mimo ostrov Peloponés?**

Politické zřízení Sparty

- Vládli 2 volení **KRÁLOVÉ**, kteří byli součástí Rady starších
- **RADA STARŠÍCH** - 28 starších občanů nad 60 let a 2 králové
- **LIDOVÉ SHROMÁŽDĚNÍ** - všichni Spartané starší 30 let. Volili úředníky, radu starších, schvalovali zákony, rozhodovali o válce.

Spatská falanga (?)

Peloponéský spolek

- Politicko - vojenské seskupení několika poleis (?) na Peloponésu
- Sparta stála v čele spolku, v případě boje velela spojeneckým vojskům
- **Sparta nejsilnějším vojenským útvarem v Řecku**

Athény

Attika - krajina,

v níž leží Athény

- **Plnoprávní občané x cizinci x otroci**
  - **Drakon** (právní reformy) - v 7. stol. př. K.,
uplatňovány podle tradice, zvykového práva.
Tresty velmi přísné → přeneslo se do současného významu
„**kruté, neadekvátní potrestání**“ (drakonické)
  - **Solón** (reforma vlády + obyvatelstvo rozděleno podle
majetku do několika majetkových tříd)
  - Vláda v Athénách:
  - **Rada čtyř set** („parlament“) - rozhodovala o chodu Athén
  - **Soud**
- + starší dělení moci:
- 9 archontů** - nejvyšší úředníci (nejbohatší občané, voleni na
1 rok, např. Drakon nebo Solón)
- 10 stratégů** - vojenští velitelé

Tyranida

- Často rozbroje kvůli obsazování úřadů (archonti, stratégové...)
- **Peisistratos** v 1/2 6. stol. př. K. provedl státní převrat a stal se samovládcem - „tyranem“ - nastolení vlády jedince = **tyranida**
- Ačkoliv byl šlechtic, finančně i politicky podporoval zemědělce, konfiskoval aristokratickou půdu, kterou rozdával drobným zemědělcům, podporoval obchodníky a řemeslníky, zadával veřejné práce (vodovody, chrámy...), budoval loďstvo...
- Jako prevence proti nastolení tyranidy byl zaveden **střepinový soud - ostrakismus** (ostrakon = střep)
- byl často zneužíván. **Proč? Jaký byl princip ostrakismu?**